İman hakikatlerini tanıtırken

“Muhtelif” rumuzlu okuyucumuz: “İman hakikatlerini yeni çevrelere tanıtırken ölçümüz ne olmalıdır? Israr fayda eder mi?”

İnsanlara iman hakikatlerini tanıtırken, hakkı ve hayrı tavsiye ederken gözden uzak tutmayacağımız hususları şöyle özetleyebiliriz:

1- Tavsiye ettiğimiz hakkı ve hayrı önce mümkün mertebe kendimiz yaşamalıyız. Kur’ân, “Yapmadığın şeyi niçin söylüyorsun?”1 sorgusuyla ehl-i îmânı önce yaşamaya davet eder. Hayrı yaşamak ve salih amel sahibi olmak bir yandan Allah’a karşı yaratılış vazîfemiz iken, diğer yandan insanlara da örnek tavrımızı ve duruşumuzu teşkil eder. Bütün peygamberler “önce yaşayan” insanlardı. Hal dili, söz dilinden daha kuvvetlidir. Yaşayan insan, ameliyle daha çok tesir sahibidir.

2- İnsanları sevmeli ve saymalıyız. Yunus Emre’nin ifâdesiyle, Allah’ın kullarını “Yaradan’dan ötürü” sevmeliyiz. Üstad Bedîüzzaman Hazretlerinin ifâdesiyle; rengi, ırkı, dîni, dili, mesleği, meşrebi, ameli, yaşayışı ne olursa olsun, insanlara karşı tam bir “muhabbet fedâîsi” olmalıyız.2 Unutmamalıyız ki, sevildiğini ve değer verildiğini hisseden insan bizde tam bir güven hissedecek, o güven de hak ve hayırla ilgili teklifimizi makbul saymasını kolaylaştıracaktır.

3- İnsanların kusurlarını görmemeli, insanları kınamamalı, yargılamamalı, olduğu gibi kabul etmeli ve çok sık affetmeliyiz. Afv ve müsamaha yolunu, hesap sorma ve yargılama yoluna tercih etmeliyiz. Kur’ân, “Affetsinler, geçsinler, müsâmaha göstersinler. Allah’ın sizi bağışlamasından hoşlanmaz mısınız?”3 buyurur. İnsanları affetmek ve davranışlarına müsamaha göstermek, onların kendi kendilerini sorgulamalarına, kendi kusurlarını görmelerine ve kendilerini ıslah etmelerine zemin hazırlayacaktır.

4- İnsanların hakkı bulmalarına yardımcı olmalı, hakkı zorlaştırmamalıyız. Onlara dînin ve dîni yaşamanın, îmânın ve îmânı öğrenmenin “kolaylıktan” ibâret olduğunu4 hissettirmeliyiz. Peygamber Efendimiz’in (asm), “Kolaylaştırınız, zorlaştırmayınız,; müjdeleyiniz, nefret ettirmeyiniz”5 hadis-i şerifi hep kulaklarımızda çınlamalı.

5- Dînde iknâ vardır, icbar yoktur; teklif vardır, ısrar yoktur. Kur'ân, "Hak bâtıldan iyice ayrılmıştır. Dinde ikrah, icbar ve zorlama yoktur."6 buyurur. Bedîüzzaman Hazretleri, "Medenîlere galebe çalmak iknâ iledir. Söz anlamayan vahşîler gibi icbâr ile değildir" der.7 Öyleyse îmân dersleri için "teklif" olmalı; ama "ısrar" olmamalı. Tekliften vazgeçmemeliyiz; ama muhatabımızı bıktırmaktan da kaçınmalıyız. Abdullah b. Mes'ûd (ra) anlatır: "Nebiyy-i Muhterem Efendimiz (asm) öğüt ve nasîhat hususunda bize bıkkınlık gelmesin diye hâlimize bakıp ona göre gün ve saat kollardı."8

6- Davranışlarımızda her zaman hilm sahibi olmayı ve yumuşak huyluluğu, sert ve kırıcı olmaya; mütevâzı ve alçak gönüllü olmayı, kibirli ve gururlu olmaya; merhametli olmayı ve bağışlamayı, acımasız ve suçlayıcı olmaya tercih etmeliyiz. Öfkemizi yenmeyi, yutmayı ve sîneye çekmeyi muhakkak başarmalıyız.

7- Aslâ cimri ve eli sıkı olmamamız gerektiği gibi, müsrif ve savurgan da olmamalıyız. Dînimizin bizden istediği davranış biçimi: Cömertlik ve gönül zenginliğidir. Bunu muhakkak hayatımızda hâkim kılmalıyız. Peygamber Efendimiz (asm) insanların en cömerdi idi.

8- Teklif ve tebliğ sözün en güzeli ile, hikmet ile, ilim ile, irfân ile, bilgi ile, şehâdet ile, şuhud ile, hakîkat ile yapılmalıdır. Kur'ân, "Rabb'inin yoluna hikmetle ve en güzel öğüt ve nasihatlerle çağır. Onlarla en güzel şekilde tartış"9 buyurur. Kur'ân'dan asrımıza süzülen "şehâdet ve hakîkat deryâsı" olan Risâle-i Nûr'u insanlara "Allah için" ulaştırmak hem bir görev, hem bir tebliğ, hem bir teklif, hem de Kur'ân emrinin bir îfâsı hüviyetindedir. Öyleyse, olabildiğince nezâketle, olabildiğince cömertlikle, olabildiğince muhabbetle ve olabildiğince iyilikle Allah dilerse- aşamayacağımız dağın olmadığını bilerek hareket etmeliyiz.

Dipnotlar:

1- Saff Sûresi, 61/2.
2- Hutbe-i Şâmiye, s. 73.
3- Nûr Sûresi, 24/22.
4- Buhârî, Îmân, 37.
5- Buhârî, İlim, 63.
6- Bakara Sûresi, 2/256.
7- Hutbe-i Şâmiye, s. 73.
8- Buhârî, İlim, 62.
9- Nahl Sûresi, 16/125.